

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιο Αθηνών
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
& ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΜΣ «ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

Γραφείο 3, όροφος 2
Θεμιστοκλέους 6,
Αθήνα, Τ.Κ. 106 78
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
Ο. Δημαρέση
Β. Νιάρη
Τηλ. 210 368 8963 – 4
E-mail: eisweb@pspa.uoa.gr

ΜΑΘΗΜΑ: ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2021, ΤΡΙΤΗ 19.00-22.00

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΟΝΤΗΣ, akontis@pspa.uoa.gr

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΦΟΥΣΚΑΣ, theodoros.fouskas@gmail.com; tfouskas@pspa.uoa.gr

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:

<https://uoa.webex.com/uoa/j.php?MTID=m7b05a58087e2df7ec527388196fbb6d4>

Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί στη συστηματική συζήτηση του σύγχρονου διεθνούς μεταναστευτικού φαινομένου, η οποία περιλαμβάνει την παρουσίαση των διάφορων μορφών εκδήλωσής του, τη διερεύνηση των προσδιοριστικών παραγόντων της μεταναστευτικής απόφασης και των μεταναστευτικών ροών, την ανάδειξη των επιδράσεων της μετανάστευσης τόσο για τις χώρες υποδοχής, όσο και για τις χώρες προέλευσης και, τέλος, την παρουσίαση των βασικών διαστάσεων της μεταναστευτικής πολιτικής. Σε ότι αφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έμφαση δίδεται στη μορφολογία του φαινομένου, στα εθνικά πρότυπα μετανάστευσης και μεταναστευτικής πολιτικής, στις δημογραφικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές συνέπειες της μετανάστευσης, στην «ιδιότητα του πολίτη» και στη διαμόρφωση μιας κοινής πολιτικής μετανάστευσης στο επίπεδο της Ε.Ε.

Β. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Β.1. Συγγράμματα

Bodvarsson Ö. και Van den Berg H., (2013), *The Economics of Immigration. Theory and Policy*, 2nd ed., Berlin – Heidelberg, Springer.

Castles St., de Hein H., Miller M., (2013), *The Age of Migration*, 5nd ed., New York, The Guilford Press, (Βιβλιοθήκη τμήματος) (6th Edition, The Guilford Press, 2019).

Γκολτίν Ι., Κάμερον Τζ., Μπαλαρατζάν, (2013), *Αυτοί δεν είναι σαν εμάς. Το παρελθόν και το μέλλον της μετανάστευσης*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, (Βιβλιοθήκη τμήματος).

Σαμπατάκου Ε. Α., (2010), *Ερμηνεύοντας την εξέλιξη της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα, Παπαζήσης, (Βιβλιοθήκη τμήματος).

B.2. Συμπληρωματική βιβλιογραφία

- Boeri, T., Hanson G., McCormick B. (eds), (2002), *Immigration Policy and the Welfare System*, Oxford, Oxford University Press (Βιβλιοθήκη τμήματος)
- Cohen R., 2003, *Παγκόσμια Διασπορά*, Αθήνα, Παπαζήσης (Βιβλιοθήκη τμήματος)
- Fouskas, T. and V. Tsevrinis (eds.), (2014), *Contemporary Immigration in Greece: A Sourcebook*. Athens: European Public Law Organization (EPLO) Publications.
- Hatton T. και Williamson J., (2008), *Global Migration and the World Economy*, Cambridge - London, The MIT Press.
- Scholten, P., Collett, E., Petrovic, M. (2017), “Mainstreaming migrant integration? A critical analysis of a new trend in integration governance”. *International Review of Administrative Sciences*, 83(2), 283-302.
- Scholten P. and van Breugel I. (2018), (eds.). *Mainstreaming Integration Governance: New Trends in Migrant Integration Policies in Europe*. Palgrave Macmillan: Cham, Switzerland.
- Βεντούρα Λ., (επιμ.), (2011), *Μετανάστευση και κοινωνικά σύνορα*, Αθήνα, Νήσος.
- Έμκε –Πουλοπούλου Ή., (2007), *Η μεταναστευτική πρόκληση*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- Ζωγραφάκης Στ., Κόντης Α., Μητράκος Θ., (2009), *Τα βήματα των μεταναστών στην ελληνική οικονομία*, Αθήνα, Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής.
- Καβουνίδη Τζ., Κόντης Α., Λιανός Θ., Φακιολάς Ρ. (επιμ.), (2008), *Μετανάστευση στην Ελλάδα*, τμ Α΄, Αθήνα, Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής.
- Τριανταφυλλίδου Α. και Γρόπα Ρ. (επιμ.), (2010), *Η μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη*, Αθήνα, Κριτική.

B.3. Εξειδικευμένα περιοδικά και βιβλία για θέματα Διασποράς, Μετανάστευσης και Προσφύγων διαθέσιμα τα περισσότερα μέσω του διαδικτύου από το ΕΚΠΑ (<https://www.heal-link.gr/>)

Asian and Pacific Migration Journal
Central and Eastern European Migration Review
Comparative Cultural Studies-European and Latin American Perspectives
Comparative Migration Studies
Diaspora
Diasporas: Circulations, Migrations, Histoire Diversities
Ethnic and Racial Studies
European Journal of Migration and Law
Επιθεώρηση Μεταναστευτικού Δικαίου
European Journal of Population
Forced Migration Review
Global Networks
Identities. Global Studies in Culture and Power
International Journal of Migration and Border Studies
International Journal of Migration, Health and Social Care

International Journal of Population Geography
International Journal of Refugee Law
International Migration
International Migration Review
International Review of Administrative Sciences
International Journal of Sociology and Social Policy
IZA Journal of Development and Migration
IZA Journal of Migration
Journal of Comparative Migration Studies
Journal of Ethnic and Migration Studies
Journal of Hellenic Diaspora
Journal of Identity and Migration Studies
Journal of Immigration & Refugee Studies
Journal of International Migration and Integration
Journal of Population Economics
Journal of Refugee Studies
Migration News

Journal of International Immigration and Integration
 Journal on Migration and Human Security
 Migration Letters
 Migration Studies
 Migration Studies
 Political Geography
 Population Studies

Refugee Survey Quarterly
 Refuge: Canada's Journal on Refugees
 Refugee Survey Quarterly
 The Canadian Geographer
 Sociology of Race and Ethnicity
 Zeitschrift für Flucht- und Flüchtlingsforschung

B4. Σημαντικές εκθέσεις και στατιστικά στοιχεία περιφερειακών και διεθνών οργανισμών.

OECD: International Migration Outlook, SOPEMI, Annual Report, Paris	https://www.oecd.org http://www.oecd.org/migration/international-migration-outlook-1999124x.htm
International Organization for Migration: World Migration Report	https://www.iom.int/ https://www.iom.int/wmr/
United Nations: International Migration Report	https://www.un.org https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/wmr_2020.pdf
United Nations Population Division	https://www.un.org/en/development/desa/population/migration
UNHCR: Global Refugee Trends, Geneva	https://www.unhcr.org https://www.unhcr.org/5ee200e37.pdf
European Migration Network (EMN): 2019 Annual Report on Migration and Asylum and Statistical Annex	https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_arm2019_synthesis_report_final_en_0.pdf
European Migration Network (EMN): 2019 Annual Report on Migration and Asylum	https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_arm2019_statistical_annex_final_en.pdf

B5. Χρήσιμες ιστοσελίδες.

Center for Migration Studies	https://www.cmsny.org
Centre on Migration, Policy and Society (COMPAS)	https://www.compas.ox.ac.uk
EASO – Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο	https://www.easo.europa.eu/
European Commission/Migration and Home Affairs	https://ec.europa.eu/home-affairs/index_en
European Council on Refugees and Exiles (ECRE)	https://www.ecre.org/
European Council/Council of the European Union	https://www.consilium.europa.eu/en/policies/migratory-pressures/
European Migration Network (EMN)/European Commission	https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network_en και https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports_en

European Website on Integration	https://ec.europa.eu/migrant-integration/
Εθνικό Σημείο Επαφής του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης για την Ελλάδα (ΕΣΕ ΕΔΜ για την Ελλάδα)	http://emn.immigration.gov.gr/el/ και http://emn.immigration.gov.gr/el/meletes/category/2-meletes
Federal Office for Migration and Refugees (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF)	https://www.bamf.de/EN/Startseite/startseite_node.html
FRONTEX – Οργανισμός Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής	https://frontex.europa.eu/
GMDAC/IOM, διάφορα θέματα	https://migrationdataportal.org/themes
ILO – Διεθνής Οργάνωση Εργασίας	http://www.ilo.org/
International Centre for Migration Policy Development (ICMPD)	https://www.icmpd.org
International Migration, Integration and Social Cohesion (IMISCOE)	https://www.imiscoe.org
IOM – Office in Greece Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης – Γραφείο στην Ελλάδα	https://greece.iom.int/el
IOM – Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης	http://www.iom.int/
Migration Institute (IMI), University of Amsterdam	https://www.migrationinstitute.org
Migration Mobilities Bristol	https://migration.blogs.bristol.ac.uk/
Migration Policy Centre (MPC), European University Institute	https://www.migrationpolicycentre.eu
Migration Policy Group	https://www.migpolgroup.com και https://www.migpolgroup.com/index.php/portfolio-item/resoma/
Migration Policy Institute	https://www.migrationpolicy.org/
Migrant Integration Policy Index (MIPEX)	https://www.mipex.eu/
OECD – Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης	http://www.oecd.org/
Refugee Studies Centre (RSC), University of Oxford	https://www.rsc.ox.ac.uk
Sussex Centre for Migration Research International	https://www.sussex.ac.uk/migration
UNHCR – Office in Greece Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες – Γραφείο στην Ελλάδα	https://www.unhcr.org/gr/
UNHCR – Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες	https://www.unhcr.org
Υπηρεσία Ασύλου	https://migration.gov.gr/gas/
Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής και Ταυτοποίησης	https://migration.gov.gr/ris/
Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου	http://www.migration.gov.gr/

Γ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ημερομηνία	Τίτλος διάλεξης	
23/02/2021	Εννοιολογικές αποσαφηνίσεις	Κόντης / Φούσκας
02/03/2021	Η μεταναστευτική απόφαση	Φούσκας
09/03/2021	Θεωρίες μετανάστευσης: Προσδιοριστικοί παράγοντες της διεθνούς κινητικότητας προσώπων	Κόντης
16/03/2021	Ιστορικά πρότυπα μετανάστευσης	Φούσκας
23/03/2021	Σύγχρονες μεταναστευτικές ροές	Κόντης
30/03/2021	Επιδράσεις της μετανάστευσης I: Δημογραφικές και οικονομικές επιδράσεις	Κόντης
06/04/2021	Επιδράσεις της μετανάστευσης II: Κοινωνικές και πολιτισμικές επιδράσεις	Φούσκας
13/04/2021	Πολιτική διαχείρισης της μετανάστευσης	Κόντης
20/04/2021	Πολιτική ένταξης μεταναστών στη χώρα υποδοχής	Φούσκας
18/05/2021	Ενωσιακή μεταναστευτική πολιτική	Κόντης
25/05/2021	Η Ελλάδα χώρα αποστολής και υποδοχής μεταναστών	Κόντης
01/06/2021	Συζήτηση εργασιών	Κόντης / Φούσκας
08/06/2021	Συζήτηση εργασιών	Κόντης / Φούσκας

Δ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η εξοικείωση του φοιτητή

- με τα κυριότερα ιστορικά και σύγχρονα μεταναστευτικά ρεύματα
- με βασικά μακρομεγέθη της ευρωπαϊκής μετανάστευσης σε στατική, συγκριτική – στατική και δυναμική ανάλυση.
- με τα βασικά ατομικά/οικογενειακά κίνητρα και τα μακροεπιπέδου αίτια δημιουργίας της διεθνούς και περιφερειακής μετανάστευσης
- με τις πολυδιάστατες επιδράσεις – δημογραφικές, οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές, πολιτισμικές – σε όλους τους δρώντες της μεταναστευτικής διαδικασίας: μετανάστες, χώρες υποδοχής, χώρες προέλευσης
- με τη διαμόρφωση και την εφαρμογή δημόσιας μεταναστευτικής πολιτικής, περιλαμβανομένης της διάστασης της ένταξης (διεθνής, ενωσιακή, ελληνική)
- με την οργανική διασύνδεση εμπειρίας, θεωρίας και πολιτικής για κάθε εξεταζόμενο γνωστικό πεδίο της διεθνούς μετανάστευσης.

Βιογραφικό σημείωμα Αντώνη Κόντη

Ο Αντώνης Κόντης είναι Καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο των «Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων», Διευθυντής του ΠΜΣ «Διεθνής και Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση και Πολιτική» του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε οικονομικές επιστήμες στο πανεπιστήμιο Αμβούργου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (Dr rer.pol.). Διετέλεσε Ερευνητικός Εταίρος του πανεπιστημίου της Βόννης και διδάσκων του Ιονίου Πανεπιστημίου, απασχολήθηκε ως ερευνητής στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και Ειδικός Επιστήμονας στην Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού του Υπουργείου Εξωτερικών. Διδάσκει τα μαθήματα «Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις», «Μετανάστευση και Μειονότητες στην Ευρώπη», «Διεθνής Πολιτική Οικονομία», «Διεθνής και Ευρωπαϊκή Μετανάστευση», «Μετανάστευση στην Ευρώπη» και «Ελληνισμός της Διασποράς» σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στο ΕΚΠΑ και στο ΕΑΠ. Είναι υπεύθυνος συγγραφής του εκπαιδευτικού υλικού της Θ.Ε. «Ελληνισμός της Διασποράς» και Συντονιστής και Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό της θεματικής ενότητας «Ελληνισμός της Διασποράς» στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Τα ερευνητικά προγράμματα και οι δημοσιεύσεις του αναφέρονται στα γνωστικά πεδία της διεθνούς και ευρωπαϊκής οικονομικής και προσφυγικής μετανάστευσης, της ελληνικής διασποράς, του ευρώ και των πολυεθνικών επιχειρήσεων.

Βιογραφικό σημείωμα Θεόδωρη Φούσκα

Ο Δρ. Θεόδωρος Φούσκας είναι εκλεγμένος Επίκουρος Καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο «Κοινωνιολογία με έμφαση στη Μετανάστευση και τη Δημόσια υγεία», στο Τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας στη Σχολή Δημόσιας Υγείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Έχει δημοσιεύσει εκτενώς σε θέματα μετανάστευσης, υγείας και εργασίας των μεταναστών και μεταναστευτικών κοινοτικών οργανώσεων. Επίσης, στα θέματα πρόσβασης των μεταναστευτικών πληθυσμών στην υγεία και σε υπηρεσίες υγείας, αλληλεγγύης, κοινωνικής ένταξης και αποκλεισμού πολιτών τρίτων χωρών. Στο παρελθόν έχει διδάξει στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας, στο Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και σε άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα, τα μαθήματα «Υγεία Μετακινούμενων Πληθυσμών», «Μεταναστευτική Πολιτική», «Κοινωνιολογία της Μετανάστευσης», «Μετανάστευση-Μεταναστευτική Πολιτική και Πολιτικές Ένταξης», «Ελληνισμός της Διασποράς» κ.ά. Έχει συγγράψει τις μονογραφίες: *Nigerian Immigrants in Greece* (Nova Science Publishers, 2014) και «*Κοινότητες*» *Μεταναστών και Εργασιακή Αντιπροσώπευση* (Εκδόσεις Παπαζήση, 2012) ενώ έχει συνεπιμεληθεί τον συλλογικό τόμο: *Contemporary Immigration in Greece: A Sourcebook* (EPLO Publications, 2014). Επί του παρόντος ετοιμάζει τον συλλογικό τόμο, με τίτλο: *Immigrants, Asylum Seekers and Refugees in Times of Crises: An International Handbook of Migration and Refugee Studies, Policies and Governance* (EPLO Publications, 2021). Έχει δημοσιεύσει μεγάλο αριθμό κεφαλαίων σε συλλογικούς τόμους και άρθρων σε διεθνή και ελληνικά επιστημονικά περιοδικά και σημαντικό αριθμό εκθέσεων έρευνας και πολιτικής. Διατελεί κριτής σε πολλά διεθνή περιοδικά ενώ είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής σε κάποια από αυτά. Έχει συμμετάσχει σε πολλά διεθνή και εθνικά συνέδρια διοργανώσει σημαντικό αριθμό επιστημονικών εκδηλώσεων συμπεριλαμβανομένων και διεθνών

θερινών σχολείων. Από το 2005 συμμετέχει ως επιστημονικός συντονιστής, διευθυντής έργου και κύριος ερευνητής σε ευρωπαϊκά και εθνικά ερευνητικά προγράμματα για μετανάστες, αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες και άλλες ευάλωτες ομάδες.